

Fortælling 2

Fortælling af Direktør Jørgen Hage,
Den Hageske Stiftelse
Del 2

I første del berettede Jørgen Hage om to af hans forfædre, Alfred Hage og Johannes Hage, og deres betydning for Nivå's udvikling.

Her følger så beskrivelsen af nogle af de synlige præg, som godsejer Johannes Hage (1842-1923) mere end nogen anden i sin samtid har sat på Nivå.

Det oprindelige Nivågård Hospital blev indrettet i stuehuset til en gård i Niverød.

Nu holder jobhuset til i bygningen.

Nivågård Hospital

Johannes Hage gjorde sig store anstrengelser for sine medmenneskers velbefindende.

I 1889 deltog han i en debat som havde en bemærkelsesværdig parallel til vore dage. Man diskuterede vilkårene for de uhelbredeligt og kronisk syge, til hvem man ikke kunne finde hverken økonomi eller plads. Johannes Hage var fortaler for, at amtet skulle gå aktivt ind for at løse problemerne, mens andre mente "at humaniteten og skatteydernes byrder måtte have en grænse".

Som en direkte konsekvens af dette indrettede Johannes Hage stuehuset på en gård i Niverød, han havde købt et års tid tidligere, til hospital.

Hospitalet indrettedes som hjem for kronisk syge, og det var først og fremmest Nivås gamle teglværksarbejdere indsatsen møntedes på. Det kan i dag måske virke lidt som en selvfølgelighed, at han hjalp de mennesker, som efter et anstrengende og arbejdsomt liv havde behov for en tryk alderdom under ordnede forhold, men det var faktisk noget

ganske enestående i hans samtid, som ikke kendte til begreber som arbejdsmiljø og arbejdsrelaterede sygdomme og Johannes Hage modtog megen anerkendelse for projektet. Det var Johannes Hages moder Vilhelmine der betalte hospitalets installationer.

Hun boede da på Kildehøj syd for Nivågård, som Johannes Hage havde ladet bygge til hende som enkesæde i 1883.

Vilhelmine døde den 23. december 1891, - det samme år som hospitalet åbnede. Hospitalet med tilhørende jord blev en selvstændig institution i 1905.

Institutionens navn var Nivågårds Hospital, der dog siden 1973 har haft til huse på den anden side af Nivåvej - på Johannes Hages Allé. Det oprindelige, det vi kalder "Det gamle Hospital" på Byvejen rummer nu Jobhuset, og det nye Nivågårds Hospital hedder i dag Johannes Hages Hus, og er et socialpsykiatrisk botilbud i driftsoverenskomst med Fredensborg Kommune.

Nivågårds Malerisamling

Når Johannes Hage kastede sig over kunstindsamling, skyldtes det som nævnt hans opvækst i et af Københavns ledende kulturmiljøer. Nok så vigtigt var dog ønsket om at genrejse Danmarks anseelse efter nederlaget i 1864 ved en tilvejebringelse af det ypperste, europæisk kunst havde frembragt.

Ved en fundats af 30. september 1908 gjorde Johannes Hage sin privatsamling til en selvejende institution med adgang for offentligheden. Allerede inden da havde han i 1904 ladet arkitekten Johan Schrøder opføre et lille kunsttempel til samlingen tæt ved Nivågårds hovedbygning. Indtil sin død i 1923 var Johannes Hage formand i den bestyrelse, der drev museet frem til 1981, hvor den første faglige leder blev ansat. I perioden 1960-81 beklædtes formandsposten af arkitekt Christian Hage, der ydede en stor indsats med at sikre museets økonomi og renovere bygning, samling og park.

Indtil slutningen af 1970'erne var Malerisamlingen stort set selvfinansierende, men fra 1979, modtages et årligt tilskud fra Karlebo Kommune og Frederiksborg Amt. De lokale tilskud var forudsætningen for, at Malerisamlingen i 1983, blev et statsanerkendt kunstmuseum med ret til at oppebære statstilskud.

Med anledning i 75-året for sin oprettelse afholdt museet i 1983 sin første særudstilling.

For midler fra Velux Fonden af 1981 og Knud Højgaards Fond påbegyndtes i 1988, opførelsen af en udstillingsbygning i tilknytning til den oprindelige med café og andre publikumsfaciliteter efter tegninger af Kgl. Bygningsinspektør, arkitekt m.a.a. David Bretton-Meyer. I 1992 finansierede Bergiafonden en yderligere udvidelse ved Bretton-Meyer med udstillingshalle, magasin og kontorfløj med bestyrelseslokale, der også tjener som domicil for Fonden, hvis administration dog flyttedes fra museet i 1996. Et nært samarbejde mellem Bergiafonden og Nivågårds Malerisamling indledes.

Nivå Kirke

"Lille Nivågård" er navnet på en bygning fra 1754, som oprindeligt blev opført som embedsbolig for proviantforvalteren ved Galejhavnen,

overkrigskommissær Würtzen.

I dag er ejendommen på Gl. Strandvej nok bedre kendt under navnet "Dronning Louises Kro".

Bygningen, som i sit lange liv har ført en ganske omskiftelig tilværelse, blev indrettet til kro i 1976, og opkaldt efter Frederik den IV's Dronning Louise, som i 1704 gav den første krobevilling i Nivå. Den oprindelige kro i Nivå lå på den anden side af Nive å - nogenlunde der, hvor det lille sprøjtehus ligger i dag. I dag anvendes bygningen til boligformål. Nivås borgere havde langt til kirken i Karlebo, og det bekymrede Johannes Hage og ikke mindst hans mor Vilhelmine. Fra gammel tid var præster på skift kommet til Nivå for at prædike, og i disse år (o. 1875) foregik gudstjenesterne efter Vilhelmines ønske på Nivågård. I forlængelse af "Lille Nivågård" lod Vilhelmine i 1878 opføre en

lille bedesal, og med præsten fra Karlebo aftales det, at han to gange om måneden skulle komme og prædike for byens borgere.

Johannes Hage forsøgte at få en ordning med Kirkeministeriet, således at der kunne gennemføres faste gudstjenester og barnedåb i bedehuset, men hans anstrengelser var forgæves. Omkring 1907, havde man tanker om at ombygge bedehuset så det kunne indvies som kirke, hvortil behøvedes alter døbefond, kirkeklokke m.v. Klokketårnet og et lille kapel blev opført, men planen blev opgivet igen, da Johannes Hage tilbød, at skænke penge og grund til en helt ny kirke.

Tilbuddet vakte stor glæde i mange kredse. Efter Kirkeministeriets bestemmelse blev placeringen den nuværende på "Gravlebakke" ved Møllevej, idet gangafstanden fra områdets forskellige landsbyer skulle være nogenlunde ens. Hage fik den unge arkitekt Kay Schrøder til at tegne kirken, som kunne indvies den 23. oktober 1910. Prisen for byggeriet var 50.000,- kr., hvoraf Johannes Hage betalte en betydelig del. Det lille bedehus blev herefter stillet til rådighed